

GEODEZIYADAGI MUAMMOLARNI QANDAY HAL QILISH MUMKIN?

Mirzayev Jonibek Oltiyevich

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti

qmii-jonibek.mirzayev@mail.ru

Bozorov Malik Maxmudovich

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti

Bozorovmalik1984@gmail.com

Irnazarova Nilufar Ismatullayevna

Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti

Nilufarismatullayevna68@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada geodeziya sohasiga qiziqadigan yoshlarga o'lchash usullari, bajariladigan ishlarni tez va oson bajarish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: geodeziya. o'lchash. nivelir. teodalit. taxeometr, ijro chizmasi. tatqiqod.

Аннотация: Это статья расскажет молодежи, интересующейся геодезией, о методах измерения, о том, как выполнить работу быстро и легко.

Ключевые слова: геодезия. мера. уровень теодолит. тахеометр, чертеж исполнения. исследовательская работа.

Abstract: This article will tell young people who are interested in geodesy about the methods of measurement, how to do the work quickly and easily.

Keywords: geodesy. measure. level theodolite. tacheometer, execution drawing. research.

O'qishni tugatgandan so'ng, bitiruvchilar nima qilish kerakligini hal qilishlari kerak. Kechagi maktab o'quvchilarining aksariyati malaka oshirish, u yoki bu sohada ishlash maqsadida turli ta'lim muassasalarida o'qishni davom ettirmoqda.

Odatda, kasb o'z manfaatlaridan kelib chiqqan holda yoki ma'lum bir mintaqada talab qilinadigan, yaxshi to'lov darajasiga ega bo'lgan kasb tanlanadi, ba'zilar yaqinlarining maslahatlari yoki ularning atrofidagi misollar va hokazolarga asoslanadi.

Eng ko'p talab qilinadigan kasblardan biri - geodeziyachi. Bundan tashqari, ushbu sohadagi bo'lajak mutaxassislar ham davlat, ham xususiy kompaniyalarda (masalan, qurilish) ishlashi mumkin. Geodeziyachilar muayyan qurilish ishlarini bajarishda aniqlik uchun javobgardirlar, yerning o'lchovlarini bajaradilar va ularni tahlil qiladilar.

Geodeziyachi kasbi matematika, chizmachilik, geografiya, geologiya va boshqa fanlar bilan chambarchas bog'liq. Trening davomida bo'lajak tadqiqotchilar ko'plab vazifalarni hal qilishadi.

Geodeziya muammolarining turlari

Geodeziya amaliy geometriyaning bir turi. Geodeziya muammosining o'zi sirdagi nuqtalar koordinatalarining nisbiy holatini aniqlash bilan bog'liq. Shunday qilib, amalda burchaklar va masofalarni o'lchash orqali sirdagi nuqtalarning koordinatalarini hisoblash mumkin. Shuningdek, ma'lum koordinatalar asosida (masalan, rejadan) nuqtalar va burchaklar orasidagi masofani hisoblang.

Barcha geodeziya masalalari to'g'ridan-to'g'ri, teskari va potenot masalalariga bo'linadi.

To'g'ridan-to'g'ri geodezik masalaning mohiyati boshqa nuqtaning berilgan koordinatalari asosida bir nuqtaning koordinatalarini topishdir. Buning uchun siz ushbu ikki nuqta orasidagi chiziq uzunligini va chiziqning yo'nalish burchagini bilishingiz kerak.

Teskari geodeziya masalasining mohiyati shundan iboratki, ikki nuqtaning koordinatalari shart bo'yicha ma'lum bo'lib, ular orasidagi chiziq uzunligini, shuningdek, uning yo'nalish burchagini aniqlash zarur. Potenotning vazifasi uchta belgi bo'yicha nuqtaning o'rnini topishdir. Bunday vazifalar amalda nafaqat geodeziya, balki navigatsiya va hokazolarda ham qo'llanilishi mumkin.

Muammolarni hal qilish uchun nima kerak?

Geodeziyadagi masalani yechish uchun uning qaysi turga tegishli ekanligini aniqlash, kerakli formulani tanlash va yechim topish uchun mavjud ma'lumotlarni almashtirish kerak (nuqta yoki ikkita nuqtaning koordinatalari, uzunligi, chiziq yo'nalishi, burchak, rumb).

Muammolarni hal qilishda qiyinchiliklar mavjud bo'lsa, siz o'qituvchi bilan maslahatlashingiz, muammolarni hal qilishni yaxshi biladigan o'rtoqlardan yordam so'rashingiz mumkin. Shuningdek, siz, masalan, geodezik muammoni hal qilish uchun onlayn buyurtma berishingiz mumkin. Agar siz zudlik bilan vazifani bajarishingiz kerak bo'lsa va vaqt cheklangan bo'lsa, bu foydalidir. Shuningdek, tayyor yechilgan masalaning misolidan foydalanib, siz shunga o'xshashlarni qanday hal qilishni o'rganishingiz mumkin. Bir nechta shunga o'xshash muammolarni hal qilib, siz printsipni tushunasiz va kelajakda hech qanday qiyinchiliklar bo'lmaydi.

Turli fanlar bo'yicha buyurtma bo'yicha masalalarni yechish talabalar orasida mashhurdir. Ba'zi hollarda, bu joriy akademik ko'rsatkichlarning yaxshi darajasini ko'rsatish va vaqt kabi qimmatli manbani tejash uchun eng maqbul yechimdir.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Авчиев Ш.К., Тошпўлатов С.А. «Инженерлик геодезияси» “Yosh kuch press matbuoti”, 2014й.
2. Jo'rayev D.O.. Geodeziya II. O'quv qo'llanma. O'zbekiston, 2006.
3. Qo'ziboyev T.K. Geodeziya T., O'qituvchi 1975 y
4. Mirzayev J. “Xatolar nazariyasi haqida umumiy ma'lumot” ORIENS jurnal 2022 yil 1-son 1175-1177 betlar.
5. Mirzayev J. “Qurilish - montaj ishlarida geodezik sifat nazorati” RESEARCH AND EDUCATION jurnal 2022 yil 143-146 betlar.
6. Qilichev Zaynobiddin, Mirzayev Jonibek, & Ibragimov O'tkir. (2022). GEODEZIK O'LGHASHLARDA TENGLASHTIRISH USULLARINI TANLASH. RESEARCH AND EDUCATION, 1(7), 107–110. Retrieved from <https://researchedu.org/index.php/re/article/view/408>